

МІЖНАРОДНИЙ ПЕНСІЙНИЙ ВІСНИК

Травень – Червень 2010 року, Випуск № 17 - 18

У випуску:

Світовий погляд:

Що громадськість думає про пенсійну систему **ст. 1-2**

Опитування: Погляди європейців на пенсійну систему

- Європа: Опитування показало потребу в ефективній інформаційно-освітній роботі з пенсійних питань
- Нідерланди: Голландці більше готові працювати до 65 років
- Кожний третій європейець готовий вийти на пенсію раніше з меншим розміром пенсії
- Німеччина: Молодь має бажання заощаджувати, але заощаджує дуже мало
- Нідерланди: Поінформовані працівники готові до інвестиційних ризиків

Європа: **ст. 2-3**

Уряди залишаються непохитними, незважаючи на протести **ст.**

- Греція: Протести проти скорочення пенсій продовжуються
- Франція: Незважаючи на страйки, Саркозі наполягає на пенсійній реформі

Пенсійний вік: **ст. 3**

- Нідерланди: Результати виборів затьмарили перспективи досягнення згоди про підвищення пенсійного віку?
- Швеція: Коефіцієнт заміщення падає для молодих шведів

Політика урядів: **ст. 3**

- Боснія-Герцеговина: Коли буде запроваджена професійна схема 2-го рівня ще невідомо
- Франція: Конституційний суд виносить рішення на користь рівних пенсій для іноземних ветеранів

Стратегії фондів: **ст. 4**

- Глобальні питання: Опитування серед працівників фондів показують, що пакет антикризових заходів викликає обережну впевненість

- Норвегія: Державний фонд добробуту прийшов до Сінгапуру

- Велика Британія: Фонди цікавляться нерухомістю

- США: Мегаленсійний фонд в Каліфорнії повертається обличчям до нерухомості

Результати діяльності пенсійних фондів: **ст. 4-5**

- Норвегія: Фонд бачить «можливість» в ринковій нестабільності
- Туреччина: Пенсійні фонди збільшують свої активи на 40%
- США: Аудит пенсійних фондів Каліфорнії виявив недостачу 500 мільярдів доларів США

Аналітичні матеріали цього місяця:

Міжнародна асоціація соціального забезпечення (ISSA) опублікувала звіт про розвиток та тенденції в європейському регіоні **ст. 5-6**

- Стратегія зміцнення пенсійної системи
- Таблиця: Співвідношення державних пенсій до зарплат у країнах Європи
- Зменшення ризиків, пов'язаних з приватними пенсіями

СВІТОВИЙ ПОГЛЯД:

ЩО ГРОМАДСЬКІСТЬ ДУМАЄ ПРО ПЕНСІЙНУ СИСТЕМУ

Опитування: Погляди європейців на пенсійну систему

Європа: Опитування показало потребу в ефективній інформаційно-освітній роботі з пенсійних питань

Компанія Aon Consulting провела опитування більше, ніж 7500 працівників із 10 Європейських країн: Бельгії, Данії, Франції, Німеччини, Ірландії, Нідерландів, Норвегії, Іспанії, Швейцарії та Великої Британії. Опитування показало, що урядові структури та роботодавці в усіх європейських країнах приділяють недостатньо уваги інформуванню громадськості про важливість пенсій у довгостроковій перспективі. Тільки 12% опитаних у Великій Британії цікавляться пенсією. Французи та голландці також байдужі до пенсій. Це порівняно з 37% у Німеччині, що є найвищим показником у Європі, та третиною населення Бельгії (34%) та Швейцарії (33%). «Багато людей просто сліпо наражаються на бідну старість, якщо вони не будуть більш активно цікавитись пенсіями», - сказав Олівер Роландс, керівник пенсійного напрямку у країнах Європи, Близького Сходу та Африки компанії Aon Consulting в інформаційному повідомленні. Пан Роландс наголосив, що урядові установи та роботодавці повинні краще інформувати людей «про необхідність брати на себе більше відповідальності за власну пенсію». (Джерело: Aon.com; employeebenefits.co.uk)

Нідерланди: Голландці більше готові працювати до 65 років

Звіт статистичного бюро Нідерландів (CBS) показав, що за останні п'ять років готовність працювати до офіційно встановленого пенсійного віку 65 років у Нідерландах збільшилась вдвічі, тобто до 42%. У звіті також йдеться про те, що тільки 13% готові продовжувати працювати після 65 років. За інформацією CBS, найбільшу готовність працювати довше виявили молодші працівники. Тільки 25% респондентів молодше 25 років сказали, що хотіли б вийти на пенсію раніше 65 років порівняно з вдвічі більшою кількістю респондентів у віці старше 55 років, які також хотіли б припинити працювати раніше.

Цей документ є інформаційним листом для партнерів та консультантів Проекту USAID "Розвиток ринків капіталу".

Не розповсюджується для широкого загалу.

Погляди та думки, висловлені в даному віснику, необов'язково співпадають або відображають погляди або думки Уряду США та USAID.

За даними іншого опитування компанії Aon, майже 60% голландських працівників хотіли б вийти на пенсію раніше і мати пенсію меншого розміру, в той час як 40% працівників згодні з підвищенням пенсійного віку на два роки до 67 років. (Джерело: cbs.nl; ire.com)

Кожний третій європеець готовий вийти на пенсію раніше з меншим розміром пенсії

Дослідження Aon Consulting, проведене у квітні цього року у 10 провідних європейських країнах (Бельгії, Данії, Франції, Німеччині, Ірландії, Нідерландах, Норвегії, Іспанії, Швейцарії та Великій Британії) показало, що майже кожен третій європейський працівник (29%) не бажає, щоб його уряд підвищував пенсійний вік, і погодився б мати пенсію меншого розміру. Опитування показало, що 46% працівників Ірландії згодні пізніше виходити на пенсію, а 45% працівників Великої Британії та Данії заявили, що вони очікували підвищення пенсійного віку. З іншого боку, країни на кшталт Німеччини, Іспанії, Швейцарії та Бельгії виявили набагато менше бажання працювати довше. Іспанці більше за всіх не бажають пізно виходити на пенсію. Тільки 18% респондентів надали перевагу пізньому виходу на пенсію, і 33% із них надають перевагу ранньому виходу на пенсію з меншим розміром пенсії. За інформацією Aon: «Німецькі працівники є найбільш прагматичними у даній ситуації, оскільки майже половина з них (49%) сказали, що вони скористаються перевагами фінансових продуктів, що існують на відкритому ринку, таких як анuitети, щоб доповнити свій пенсійний дохід». 43% іспанців та 38% французьких працівників планують скористатись прикладом німців. В той час як працівники Великої Британії та Ірландії менш схильні брати на себе таку відповідальність, оскільки тільки 15% та 13% відповідно планують придбавати додаткові фінансові інструменти. (Джерело: Aon, ire.com).

Німеччина: Молодь має бажання заощаджувати, але заощаджує дуже мало

Опитування німецького пенсійного фонду MetallRente для працівників металургійної промисловості показало, що молоді німці загалом готові робити пенсійні заощадження. Молоді працівники широко використовують можливість, яку пропонує німецька система щодо конвертування частини заробітної плати у внески до пенсійного фонду. Молодь сплачує внески до пенсійних фондів, але розмір цих внесків дуже малий. За результатами опитування, 1/3 працівників молодше 29 років сплачує в професійний пенсійний фонд менше, ніж 320 Євро, в той час як тільки 13% усіх учасників сплачують лише мінімальні внески. Частка працівників, які з часом збільшують розмір внесків досить незначна – це тільки 4% працівників у віці до 29 років і 8% усіх учасників. Голова MetallRente пан Херберт Карх висловив занепокоєння, що «така тенденція створює ілюзію у молодих людей, що вони будуть пенсійне забезпечення, а насправді їхні заощадження скоріше за все будуть недостатніми». (Джерело: ire.com)

Нідерланди: Поінформовані працівники готові до інвестиційних ризиків

Опитування, проведене на замовлення Асоціації галузевих пенсійних фондів (VB), показало, що

голландські працівники більше готові на інвестиційні ризики зі своїми пенсійними заощадженнями, якщо вони краще розуміють, які наслідки буде мати їхнє рішення на майбутню пенсію. Використовуючи модуль для моделювання пенсійної стратегії, розроблений Асоціацією VB, респондентам показали, як розміри внесків, пенсійний вік та інвестиційна стратегія можуть впливати на остаточний розмір їхньої пенсії. Опитування показало, що кількість працівників, які планують вийти на пенсію раніше, різко скоротилась з 37% до 17%, а кількість тих, хто продовжує працювати до досягнення офіційно встановленого пенсійного віку 65 років, збільшилась майже вдвічі з 21% до 44%. (Джерело: ire)

ЄВРОПА: УРЯДИ ЗАЛИШАЮТЬСЯ НЕПОХИТНИМИ, НЕЗВАЖАЮЧИ НА ПРОТЕСТИ

Греція: Протести проти скорочення пенсій продовжуються

5 червня тисячі демонстрантів вийшли на вулиці Греції, щоб висловити протест проти запропонованої пенсійної реформи, яка викликає багато дискусій, та на яку змушений був піти уряд у зв'язку з боргом країни. Програма передбачає підвищення мінімального пенсійного віку до 65 років та зменшення розміру пенсій. Страйкуючі також звинувачували у «розпродажі за безцінь» суспільного добра у зв'язку з оголошенням урядом трирічної програми приватизації в основних секторах економіки. Також страйк заплановано на кінець цього місяця, коли пропозиції щодо пенсійної реформи будуть представляти у парламенті. Греція накопичила борг приблизно 300 мільярдів Євро (368 мільярдів доларів) і була ледве врятована від дефолту у травні першим траншем кредиту Євросоюзу та МВФ у розмірі 110 мільярдів Євро. Для отримання кредиту кредитори встановили заходи жорсткої економії до уряду, в тому числі підвищення податків, зменшення заробітних плат та пенсій, а також припинення прийому на державну службу нових працівників. (Джерело: AFP)

Франція: Незважаючи на страйки, Саркозі наполягає на пенсійній реформі

Наприкінці травня сотні тисяч людей вийшли на вулиці та взяли участь у страйках протесту проти запропонованої Президентом Ніколя Саркозі пенсійної реформи. За оцінками від 10% до 20% працівників пікл, поштових відділень та відділень Франс Телекому страйкували на початку червня. Біля 14% вчителів по всій країні взяли участь у страйках та приблизно 8% працівників лікарень. Саркозі планує підвищити пенсійний вік на 1-3 роки з 60 років та збільшити тривалість необхідного страхового стажу. Маючи пенсійний вік 60 років, Франція є однією з країн Європи з найнижчим пенсійним віком, а багато працівників держаного сектору взагалі виходять на пенсію навіть до 60 років. Уряд Франції, «який довго танцював навколо питання пенсійного віку, останнім часом набирається рішучості», - зауважило агентство Associated Press. Спікер уряду Люк Шатель заявив, що у протестуючих «мало прихильників», а також додав, що уряд вислухає протестуючих, але також

«запровадить реформу до кінця». Міністр праці Ерік Верт сказав: «цілком логічно, що уряд обере такий варіант, ми піднімемо пенсійний вік, передбачений законодавством». (Джерело: The Associated Press)

ПЕНСІЙНИЙ ВІК:

Нідерланди: Результати виборів затьмарили перспективи досягнення згоди про підвищення пенсійного віку?

Після парламентських виборів на початку червня плани про підвищення пенсійного віку коаліції лівих сил, які довго не отримували підтримки, стали незрозумілими, оскільки правляча коаліція Християн-демократів отримала поразку, а нова коаліція поки що не сформована. В середньому в Нідерландах на формування коаліцій йшло три місяці. Навіть на передодні парламентських виборів, запланованих на початок червня, партії, які входили до попередньої коаліції, домовились підвищувати пенсійний вік з 65 до 66 років до 2020 року та перевіряти середню тривалість життя кожні п'ять років, аби впевнитись, що вона дійсно збільшується достатніми темпами, аби і надалі підвищувати пенсійний вік. У переговорах про досягнення згоди, які тривали декілька місяців, брала участь найбільша конфедерація профспілок Нідерландів FNV. Серед спірних питань була пропозиція коаліції перекласти деякі ризики, пов'язані з інвестуванням пенсійних коштів, на учасників схеми, а також вимога профспілок залишити спеціальні пенсії для деяких категорій працівників. За інформацією Financial Times, два звіти про пенсійні схеми Нідерландів, нещодавно підготовлені за дорученням попереднього уряду, містять висновки, що пенсійна система потребує радикальних змін, якщо таких змін не буде, пенсійна система зазнає краху. У звітах основну увагу приділено проблемам, викликаним зростанням тривалості життя та потребою забезпечити індексування пенсій на рівень інфляції, яке очікують платники внесків. Пенсійні схеми не зобов'язані забезпечувати збільшення пенсій на рівень інфляції, хоча раніше вони, як правило, це робили. За повідомленням Financial Times «у звітах говориться, що зараз вони повинні визначитись, або платити невеликі, але індексовані на інфляцію пенсії, або продовжувати давати надію на високі пенсії, але чітко пояснити, що існує ризик відставання розміру пенсії від інфляції». Також, роботодавці заявляють, що вони досягли межі щодо максимального розміру внесків, які вони можуть сплачувати у пенсійні фонди. Президент Союзу промисловців та роботодавців Нідерландів (відомого як VNO-NCW) Бернард Вінт'ес говорить, що поточна система є неприйнятною у довгостроковій перспективі, і, якщо буде збільшено внески, то компанії залишать країну і підуть у країни з дешевшою робочою силою. (Джерело: Financial Times, Bloomberg)

Швеція: Коефіцієнт заміщення падає для молодих шведів

Аналіз пенсійних перспектив 340 000 шведів, проведений пенсійним провайдером Folksam, показав, що ті особи, які народились у 1980-х та 1990-х роках, будуть мати пенсійний дохід у розмірі 60-65% останньої заробітної плати на відміну від тих осіб, які народились у

1940-х та 1930-х роках, та матимуть сукупний пенсійний дохід на рівні 81-86%. У Швеції сукупний пенсійний дохід складається з державної, професійної та приватної пенсій. Дослідження показує, що падіння коефіцієнту заміщення є результатом зменшення розміру державних пенсій. Що стосується частки пенсійного доходу з професійної пенсійної системи, то вона навпаки збільшується для тих людей, які народилися пізніше. Особи, які народились у 1938 році, отримають тільки 17% сукупної пенсії за рахунок професійної пенсійної системи, а ті, хто народився у 1942 році, - 19%. Що стосується частки приватної пенсії у сукупному пенсійному доході, то вона складає тільки трохи більше 7% для обох груп, хоча кількість осіб, які беруть участь у приватному пенсійному забезпеченні збільшилась з 41% до 48% в обох групах. (Джерело: ire.com)

ПОЛІТИКА УРЯДІВ:

Боснія-Герцеговина: Коли буде запроваджена професійна схема 2-го рівня ще невідомо

В 2009 р. Боснія-Герцеговина та Республіка Сербія разом із Світовим банком склали проект запровадження професійних накопичувальних схем. Згідно з попереднім проектом роботодавців та працівників заохочують укласти угоду про створення професійного пенсійного фонду. Роботодавець отримає переваги від податкових пільг при здійсненні внесків до цього фонду на суму до 40 євро за працівника за тиждень. Зрештою, ця схема може стосуватися певних привілейованих пенсіонерів, які отримали вищі пенсії та кращі умови виходу на пенсію порівняно із звичайними пенсіонерами. Дві республіки знаходяться під тиском, що має на меті прийняття ними жорстких заходів – в тому числі проведення пенсійної реформи – як умову для виплати четвертого траншу позики на суму близько 38 мільйонів євро, який очікується в кінці червня. Скорочення заробітної плати, що накладається на зростаюче безробіття, та велика кількість неофіційних безробітних все більше ускладнюють виплату пенсій урядом. (IRE.com, Balkans.com)

Франція: Конституційний суд виносить рішення на користь рівних пенсій для іноземних ветеранів

Ветерани війн з колишніх колоній Франції повинні отримувати таку ж пенсію, як і французькі ветерани, навіть, якщо вони не мають французького громадянства або зараз живуть у Франції. Постанова суду визнала, що три закони, які передбачають, що іноземці отримують менші пенсії ніж французькі ветерани, є неконституційними, оскільки вони «суперечать принципу рівності». Рішення суду стосується пенсій, які виплачують за межами Франції, оскільки ті пенсії, які виплачують у Франції вже рівні. Багато ветеранів з колишніх французьких колоній в Західній та Північній Африці воювали у французькій армії під час Другої світової війни та під час інших конфліктів. Для близько 30-ти тисяч ветеранів пенсії були переглянуті. Суд зобов'язав уряд до кінця року закон змінити. Постанова є першою в рамках останньої реформи, яка дозволяє звичайним громадянам, а не тільки державним органам звертатися до суду з позовом. (AFP, Liberation.fr)

СТРАТЕГІЇ ФОНДІВ:

Глобальні питання: Опитування серед працівників фондів показують, що пакет антикризових заходів викликає обережну впевненість

За даними опитування організації «Global Pensions100» (ведучі світові фонди) 60% респондентів заявили, що стратегія щодо стабілізації єврозони та запобігання впливу кризи заборгованості в Греції, яку репрезентували ЄС та МВФ, дала їм можливість почувати себе більш комфортно, володіючи боргами та акціями єврозони. З іншого боку, 40% респондентів не відчують себе більш захищеними після запровадження пакету заходів, спрямованих на вихід з кризи. Пакет включає кредит на суму 750 мільярдів євро та резервний фонд для 16 країн-членів ЄС, в яких євро використовується як грошова одиниця. За даними «Global Pensions» деякі респонденти вказували, що ринок, як і раніше, потребує певного часу, для того, щоб отримати ефект від запровадження цього пакету. (Global Pensions.com)

Норвегія: Державний фонд добробуту прийшов до Сінгапуру

Державний фонд добробуту Норвегії, який також називають Державним Пенсійним Фондом – «Глобальним», є фондом, в який вкладають залишок матеріальних цінностей, які створюються завдяки прибутку від видобування Норвегією нафти для фінансування майбутніх пенсій. Це один з найбільших пенсійних фондів у світі, хоча якщо говорити точніше, це державний фонд соціального забезпечення, який створений не за рахунок пенсійних внесків. Відкривши регіональне азіатське представництво в Сінгапурі, він збільшує свою присутність на місцях в регіоні, в якому він інвестує 10% своїх коштів. Кошти вкладаються в Сінгапурі, Китаї, Японії, Південній Кореї, Малайзії та Таїланді. Державний фонд добробуту Норвегії два роки назад відкрив своє представництво в Шанхаї (Китай). Інґве Слінґстад, керівник фірми «Norges Bank Investment Management» (NBIM), яка є частиною Центрального банку Норвегії, який управляє фондом добробуту, заявив, що Азія стає все важливішою для цієї фірми. «Рух до Китаю два роки тому також допоміг нам укласти нові ділові контракти та знайти нові інвестиційні можливості на важливому ринку. Наступним кроком до Сінгапуру буде подальше посилення наших операцій в цьому регіоні», сказав він.

Велика Британія: Фонди цікавляться нерухомістю

Дослідження, проведене «Aberdeen Asset Management», місцевою компанією з управління інвестиціями, виявило, що майже дві третини з 166 досліджених пенсійних фондів вже мають в своєму портфелі нерухомість. Серед них трохи більше половини (57%) заявили, що зберегли б свій поточний рівень, 36% заявили, що вони б, можливо, збільшили питому вагу нерухомості, а 35% фондів, що не займаються нерухомістю, наразі заявили, що вони активно розглядають питання про роботу з таким класом активів. Ендрю Сміт, нещодавно призначений на посаду керівника групи з управління майном в місті Абердін, сказав, що дані результати не є несподіваними, беручи до уваги поточні

вимоги до пайщиків пенсійних фондів диверсифікувати акціонерний капітал та інвестування фіксованих доходів. Проте, пенсійні фонди, які брали участь в опитуванні, а наразі уникають займатися операціями з майном, посилаються на відсутність ліквідності цього класу активів, а також усвідомлений ризик інвестування в нерухомість. Пан Сміт також попередив, що ця галузь повинна спілкуватися з інвесторами «щоб звертатися до їх проблем, особливо, стосовно ліквідності та усвідомлених ризиків, пов'язаних з інвестуванням в майно». (Reuters)

США: Мегапенсійний фонд в Каліфорнії повертається обличчям до нерухомості

Комітет з інвестицій Пенсійної системи викладачів штату Каліфорнія (CalSTRS) з фондом у 138 мільярдів доларів США ухвалив нову стратегію для свого портфелю нерухомості у розмірі 12,7 мільярда доларів США. Він підвищив клас активів в своїх профільних інвестиціях, з 30% до 50% від вартості портфелю. На зустрічі Джон Кьянг, інспектор штату Каліфорнія, висловив свою стурбованість щодо того, що могло б трапитися, якби мало місце стрімке падіння цін на нерухомість такого масштабу, яке потрясло ринки в 2008 – 2009 роках. Офіційні особи комітету з інвестицій CalSTRS пообіцяли, що буде запроваджений належний контроль за ризиками.

Комітет з інвестицій фонду також проголосував за те, щоб розпочати виконання програми з постачання товарів як частини класу активів, індексованих за рівнем інфляції. На цю категорію може припадати до 5% суми внесків.

В минулому році ціни на товари підстрибнули на 23%, що було спричинено перспективами економічного зростання і споживання сировини Китаєм. За останні вісім років ф'ючерсні контракти на мідь зросли вчетверо, а на сиру нафту – їх кількість зросла більш ніж удвічі. (Bloomberg, pionline)

РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ:

Норвегія: Фонд бачить «можливість» в ринковій нестабільності

В 2008 р. фінансова криза знищила матеріальні цінності, накопичені за 12 років Державним фондом добробуту Норвегії, але до кінця 2009 р. він вже компенсував більшість своїх втрат. Фонд повідомив про 3,9 % прибутку за перший квартал 2010 р., що стало доповненням до рекордної суми прибутку за минулий рік. «Ми розглядаємо ринкові потрясіння як можливість, а не як загрозу», заявив Інґве Слінґстад, керівник компанії «Norges Bank Investment Management» (NBIM), підрозділ Центрального банку Норвегії з управління активами, який управляє цим фондом добробуту. Фонд отримує методичні рекомендації щодо інвестування від Міністерства фінансів. Наприклад, нещодавно Міністерство дозволило інвестувати до 5% коштів компанії в нерухомість. «Важка ситуація на ринку облігацій може зробити можливість на ринку нерухомості кращими», сказав він. «Велика кількість компаній з нерухомості та власники нерухомості потребують рефінансування своїх боргів, тому ми вважаємо, інвестиційні можливості зможуть бути кращими

в майбутньому», повідомив Інгве Слінгстад. В кінці кварталу кошти фонду трималися в акціях – 62,6% та в облігаціях – 37,4%. Найбільшим пакетом акцій були акції фірми «Nestle SA», а найбільший пакет облігацій складався з державних облігацій США, за якими йшли державні облігації Великої Британії та Німеччини. (Business.com)

Туреччина: Пенсійні фонди збільшують свої активи на 40%

Активи, якими управляють турецькі пенсійні фонди б'ють рекорда для країн-членів Організації Європи із співробітництва та розвитку (ОЕСР), збільшившись на 42%, або на більш ніж 9 мільярдів турецьких лір (4,2 мільярда євро). Останній звіт, випущений державним казначейством, передбачає постійне швидке зростання, хоча і більш повільними темпами. До 2023 р. загальна вартість активів становитиме 10% від ВВП з передбачуваного 1%, який є на сьогодні. Туреччина запровадила схему добровільних внесків п'ять років назад і наразі ця схема налічує 2 мільйони учасників та 13 приватних банків. Більше половини учасників припадає на північ Туреччини, провінція Мармара, яка включає Стамбул та його 12,5 мільйонів жителів. Провінція Анатолія із столицею Анкарою йде другою, і на неї припадає 20% загальної суми внесків. Майже три чверті учасників молодші 35 років. Регулятор накладає обмеження у розмірі 50% на інвестування в акції та облігації і не дозволяє робити альтернативні інвестиції такі, як інвестиції в нерухомість та цінні метали. (IRE.com)

США: Аудит пенсійних фондів Каліфорнії виявив недостачу 500 мільярдів доларів США

Аналіз діяльності трьох великих пенсійних фондів, проведений за дорученням губернатора штату Арнольда Шварценегера, виявив дірку в пів трильйона доларів США, що в кілька разів більше, ніж про це повідомлялось офіційно. Це означає, що з часом пенсійним фондам може не вистачити коштів для виплати пенсій. Пан Шварценегер повідомив, що результати аналізу показали, що реформа пенсійної системи є необхідною або «все більша частина державного фінансування програм таких, як розвитку шкіл, парків, охорони здоров'я, будуть спрямовані на виплату цього боргу».

Дослідження зосередило свою увагу на фонді CALPERS, державному фонді службовців, що є найбільшим в світі пенсійним фондом, на CALTRS, пенсійному фонді викладачів штату Каліфорнія, а також на пенсійній системі університету штату Каліфорнія. Аналіз проводився згідно з новим методом, розробленим двома економістами в штаті Іллінойс і запровадженим Стенфордським університетом. Економісти та інші спеціалісти стверджують, що актуарні розрахунки, які зазвичай використовуються пенсійними фондами для розкриття інформації про результати своєї діяльності, дають спотворену картину стану фонду. Результати досліджень, проведених науковими працівниками Стенфордського університету, були відкинуті фондом CALPERS, які він назвав такими, що не узгоджуються з правилами обліку та актуарною стандартною практикою». (nytimes.com)

АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ ЦЬОГО МІСЯЦЯ: МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (ISSA) ОПУБЛІКУВАЛА ЗВІТ ПРО РОЗВИТОК ТА ТЕНДЕНЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ РЕГІОНІ

Інвестиційні аналітики компанії Mercer порівняли одинадцять провідних пенсійних систем з точки зору достатності пенсійних виплат, довгострокової стабільності, а також професійної добропорядності компонента приватного сектора. Це було розраховано на основі 40 показників, причому жодна система не отримала «оцінку А» (або величину індексу більше 80%). Пенсійним системам Нідерландів, Австралії, Швеції та Канади було поставлено «оцінку В», зважаючи на те, що їх системи мають «ефективну структуру, але мають й елементи, які потребують удосконалення». Велика Британія, США та Сінгапур отримали в середньому «оцінку С». Згідно зі звітом Mercer це означає, що згадані системи мають певні хороші властивості, але водночас вони мають і недоліки, які необхідно усунути для забезпечення довгострокової стабільності. Німеччина, Китай та Чилі зайняли найнижчі місця, продемонструвавши «серйозні слабкості», які можуть наразити на небезпеку стабільність, якщо не приділити увагу вирішенню цих проблем. Жодна система не отримала «оцінки F».

Це оцінювання було поділено на три підкатегорії: визначення достатності, стабільності та професійної добропорядності. У найбільшій мірі результати коливалися з точки зору професійної добропорядності. Австралія, Велика Британія, Нідерланди та Чилі отримали більш ніж 80 балів за добропорядність, продемонструвавши ефективні стандарти розкриття та передачі інформації. З іншого боку, Китай та Німеччина отримали з точки зору добропорядності оцінку F (менше 35 балів). Чинники, включені в дослідження, коливалися від тих, що відносилися безпосередньо до пенсійної системи (такі як рівень обов'язкових внесків до пенсійної схеми), до тих, що відображали загальну культуру заощаджень (ставка чистих заощаджень домашніх господарств).

Політика, направлена на зміцнення пенсійної системи – зосередження уваги на стабілізації 1-го рівня – поділяється на три категорії. Перша, підвищення пенсійного віку, те що здійснюється в багатьох країнах (дивіться розділ вище). Друга, в багатьох країнах реформи солідарної системи спрямовані на те, щоб більш тісно пов'язати пенсійні виплати з внесками, зробленими протягом трудової діяльності, які сплачує працівник, замість того, щоб рахувати роки в кінці трудової діяльності. Швеція, Італія, Польща, Латвія, Росія та Киргизстан намагаються запровадити системи з умовними визначеними внесками, які базуються на внесках, зроблених протягом трудової діяльності. Інші країни такі, як Болгарія, Хорватія, Румунія та Словаччина, приймають німецьку модель взаємозв'язку пенсійних виплат та внесків.

Таблиця: Співвідношення – державні пенсії/зарплати для країн Європи

(Важливо пам'ятати, що ця таблиця показує прогнози, основані на діючому законі, який може змінитися)

Співвідношення – державні пенсії/зарплати	2007 рік	2060 рік (прогнози)	Відсоток
Румунія	29	37	+26
Ірландія	27	32	+16
Греція	73	80	+10
Велика Британія	35	37	+7
Кіпр	54	57	+5
Бельгія	45	43	-4
Данія	39	38	-4
Люксембург	46	44	-4
Фінляндія	49	47	-5
Мальта	42	40	-6
Норвегія	51	47	-8
Болгарія	44	36	-20
Франція	63	48	-25
Словаччина	45	33	-27
Португалія	46	33	-29
Австрія	55	39	-30
Швеція	49	30	-39
Естонія	26	16	-40
Латвія	24	13	-47
Польща	56	26	-54

Джерело: «Динамічне соціальне забезпечення для Європи: Вибір та відповідальність» ISSA 2010 р., с.9

Мінімізація ризиків, пов'язаних з приватними пенсіями, є другою проблемою, яку відмічає ISSA. Більшість регіональних пенсійних фондів зазнали великих втрат під час світової фінансової кризи і компенсували їх поки що частково. В той час, як схеми з визначеними внесками втрачають пенсійні заощадження, схеми з визначеними виплатами наражаються на ризик невиконання своїх наступних зобов'язань. В деяких країнах уряди заморожують або зменшують частину внесків, яка спрямовується до 2-го рівня, спрямовуючи їх назад до 1-го рівня. ISSA відмічає, що такі заходи ефективно знімають фінансовий тиск на 1-й рівень фінансування, але в той же

час створюють нові фінансові проблеми для схем з визначеними внесками та їх учасникам. Заходи для мінімізації ризиків також заохочуються населенням. Серйозним стратегічним кроком було вдосконалення інформації про ризики та оповіщення про потенційну небезпеку певних дій для оточуючого середовища та більше розкриття інформації. Наразі в Угорщині приватні фонди повинні розкривати причину отримання низьких доходів, а Австрія запровадила нове законодавство з розкриття інформації про винагороди керівництва фондів.

Підвищення вимог до пенсійних фондів також включає такі заходи, як підвищення рівня професійної підготовки членів правління (Німеччина), нові методи оцінки платоспроможності фондів (Норвегія), а також спробу вирішення такого давнього питання, як висока вартість адміністрування пенсійних фондів. Запроваджено (або пов'язано з результатами діяльності керівника фонду) максимальний розмір його винагороди в Бельгії, Польщі, Латвії, Литві, Іспанії та Словаччині.

В звіті ISSA відмічається, що підвищення мінімальних пенсій в країнах, де бідність залишається соціальною проблемою серед пенсіонерів, є також політичним питанням, особливо, серед працівників та жінок з низькими доходами, оскільки вони можуть мати менший стаж роботи для кумуляції прав на отримання пенсії. Казахстан повторно запровадив мінімальну державну пенсію, Росія збільшила фіксовану частину пенсії, а кілька інших країн підвищили мінімальні пенсії. Однак, ці рішення підкреслюють «характерний конфлікт між забезпеченням достойних мінімальних пенсійних виплат та уникненням такої ситуації, коли відсутні стимули до праці». ISSA вважає, що одним із способів протидії втраті стимула до продовження трудової діяльності може бути впровадження мінімальних пенсій, розмір яких зростає в результаті подовження трудового стажу (Франція, Греція, Латвія, Литва, Нідерланди).

Вісник підготовлено завдяки зусиллям працівників відділів пенсійного реформування та зв'язків з громадськістю Проекту "Розвиток ринків капіталу" в рамках програми Проекту щодо пенсійного реформування. Проект фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID).

Реалізацію Проекту USAID "Розвиток ринків капіталу" було розпочато у жовтні 2005 року.

Це – п'ятирічна програма, спрямована на надання допомоги Україні у створенні життєздатного й ефективного фінансового сектора, що сприятиме економічному зростанню і знизить витрати та ризики проведення пенсійної реформи. Більш детальну інформацію Ви зможете отримати на сайті Проекту: www.capitalmarkets.kiev.ua або на сайті з питань пенсійної реформи в Україні: www.pension.kiev.ua

Головна мета діяльності USAID в Україні – допомогти країні завершити перехід до сталої демократичної системи з ринково-орієнтованою економікою. Основними напрямками допомоги є економічне зростання, розвиток демократії та самоврядування, охорона здоров'я та соціальний сектор. Загальна вартість технічної і гуманітарної допомоги, наданої з 1992 року для того, щоб сприяти розвитку демократії, реструктуризації економіки та реформуванню соціального сектору України, на сьогодні складає 1,6 млрд. доларів. Більше відомостей про цю та інші програми USAID Ви можете отримати у Відділі інформації та зв'язків з громадськістю Місії USAID в Україні за тел. (044) 492-71-01 або завітавши на інтернет-сторінку <http://ukraine.usaid.gov>.